

Vlaams Wapenhandelsdecreet: NGO's vragen striktere controle op eindgebruik (9.3.12)

Waar komen Vlaamse wapens, defensiegerelateerde producten en militaire technologie terecht, en wie beslist daar over? Deze vragen liggen voor nu het Vlaams Parlement zich buigt over een nieuw decreet dat de Vlaamse wapenhandel in de toekomst zal regelen.

De Vlaamse vredesbeweging en mensenrechten- en ontwikkelingsorganisaties vragen om in het voorliggende ontwerp de controle op het eindgebruik van die producten te versterken, heldere criteria te voorzien, en onduidelijkheden weg te werken.

Sinds 2003 is Vlaanderen bevoegd om vergunningen uit te reiken voor de in- uit- en doorvoer van wapens, defensiegerelateerde producten en militaire technologie. Tot vandaag wordt deze materie geregeld door wetgeving die dateert van vóór de regionalisering van deze bevoegdheid.

Een Europese richtlijn die de overdracht van defensiemateriaal binnen de EU soepeler moet maken, bracht mee dat de lidstaten hun wetgeving dienen aan te passen. Naar aanleiding hiervan kiest de Vlaamse overheid er voor om met een nieuw decreet voor de dag te komen. Het resultaat levert enerzijds verbeteringen op ten opzichte van de huidige wetgeving: een coherente tekst met heldere definities en een ruim spectrum aan controle- en sanctiemogelijkheden.

De ngo's wijzen er op dat het huidige ontwerp anderzijds kansen laat liggen om een effectieve controle op het eindgebruik te verzekeren. Het huidige ontwerp kan ertoe leiden dat een groot deel van de Vlaamse export van defensiegerelateerde producten het land verlaat zonder dat het duidelijk is wie het materiaal uiteindelijk in handen krijgt.

Een significant deel van de Vlaamse export is bestemd voor verwerking door de industrie van andere staten. Vervolgens worden de producten weer uitgevoerd. Het voorliggende ontwerp zet de deur open om de controle op het eindgebruik van deze producten over te laten aan lidstaten van de EU, en zelfs aan de lidstaten van de NAVO en van het Wassenaar Arrangement. Geen van deze multilaterale gouvernementele organisaties voert een effectieve controle op de naleving van de ethische regels waartoe de lidstaten ervan zich verbonden. Vlaanderen moet dus zelf de verantwoordelijkheid over haar wapenexport in handen houden.

Voor de invoering van een nieuw regime van 'algemene vergunningen' voor transfers binnen de EU brengt grote risico's inzake controle en transparantie met zich mee. De ngo's vrezen dat een cruciaal deel van de Vlaamse export hierdoor niet langer gecontroleerd zal worden. Het is van groot belang om risicovolle producten uit te sluiten uit dit versoepelde regime en om zicht te blijven houden op wat er gebeurt met producten die via dit regime verhandeld worden.

Ook binnen het kader van een versoepelde Europese defensiemarkt is er ruimte om de controle op het eindgebruik aan te scherpen en in het decreet te verankeren. Het voorliggende ontwerp reikt mechanismen aan om het eindgebruik voldoende te controleren, maar laat nog te veel beoordelingsmarge aan de uitvoerende overheid.

Daarnaast is er ruimte voor verduidelijking van de criteria waaraan de uitvoer wordt getoetst. Ook is het niet duidelijk in hoeverre producten die gebruikt kunnen worden om mensenrechtenschendingen te faciliteren, zoals communicatie- en visualisatieapparatuur, nog onder de controle zullen vallen.

De Vlaamse ngo's roepen op om enkel een decreet goed te keuren indien deze pijnpunten weggewerkt zijn.

Ondertekend door

11.11.11, Amnesty International Vlaanderen, Broederlijk Delen, Oxfam Solidariteit, Pax Christi Vlaanderen, VOS – Vlaamse Vredesvereniging, Vrede vzw, Vredesactie, Vredesmemoriaal

Diksmuide (IJzerbedevaartcomité).